

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o rentę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 1 lipca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 kwietnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2020 r., oddalił apelację M. B. od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 11 grudnia 2019 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 5 października 2018 r., przyznającej M. B. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na dalszy okres od 1 października 2019 r. do 30 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy oraz podzielił jego rozważania prawne. W ocenie Sądu odwoławczego, istotą sporu było ustalenie uprawnień wnioskodawcy do renty z tytułu niezdolności do pracy. A, co podkreślił, w sprawach o świadczenia rentowe zasadniczym dowodem jest dowód z opinii biegłego lekarza lub zespołu biegłych, mający na celu ustalenie

stanu zdrowia osoby odwołującej się pod kątem zasadności przesłanki warunkującej nabycie prawa do renty, jaką jest niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291, dalej ustawa emerytalna).

Z uwagi na charakter schorzeń występujących u ubezpieczonego, kluczowe znaczenie miała natomiast opinia biegłego psychiatry. Potrzeba zaś powołania innego biegłego, czy w niniejszej sprawie przesłuchanie świadków - tj. psychiatrów i psychologów, powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony. Sąd wskazał również, że o niezdolności do pracy nie decyduje sam fakt występowania schorzeń, lecz ocena, czy i w jakim zakresie wpływają one na utratę zdolności do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Dotyczy to również schorzeń o przewlekłym charakterze, które występują u ubezpieczonego. Ponadto, gdy sprawa wymaga wiadomości specjalnych, to sąd nie może rozstrzygać wbrew opinii biegłych. Stanowiąca podstawę rozstrzygnięcia opinia biegłego zawiera przekonujące uzasadnienie przyjętych wniosków i kategorycznie wskazuje na całkowitą okresową niezdolność M. B. do pracy.

Skargę kasacyjną wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku wskazano na jej oczywistą zasadność w zakresie błędnego zastosowania art. 13 ust. 2 i niezastosowanie art. 13 ust. 3 ustawy emerytalnej, w sytuacji, gdy nie ustalono faktu pomyślnych rokowań w zakresie możliwości odzyskania zdolności do pracy przez skarżącego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie orzeczenia odmawiającego przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy

prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika. Na gruncie rozpoznawanej sprawy chybiony jest zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Niezdolność do pracy co do zasady orzeka się na okres nie dłuższy niż pięć lat, z zastrzeżeniem, że może być orzeczona na okres dłuższy, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań co do odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu. Orzeczenie o niezdolności do pracy na okres dłuższy niż pięć lat nie jest także orzeczeniem stwierdzającym tę niezdolność na stałe, lecz tylko prognozą, zgodną ze stanem wiedzy medycznej, że wcześniej nie zajdą zmiany zdrowia badanego, uzasadniające zmianę oceny niezdolności do pracy. Zmienności stanu niezdolności do pracy jako przesłanki (ryzyka) ubezpieczenia odpowiadają bowiem przepisy prawa materialnego, które wprowadzają zasady aktualizowania decyzji ustalających prawo do świadczeń w relacji do stanu faktycznego.

Jak wyraźnie stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 kwietnia 2013 r., III UK 66/12, obecny system ubezpieczeń społecznych nie gwarantuje ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy przyznanej dożywotnio, bez prawa weryfikacji tego uprawnienia przez organ rentowy. Zgodnie z treścią art. 107 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. Zawarta w tym przepisie regulacja wprowadza zasady aktualizowania

decyzji ustalających prawo do świadczeń w relacji do stanu faktycznego, które stanowią efekt zmienności stanu niezdolności do pracy jako przesłanki (ryzyka) ubezpieczenia.

Przy ocenie niezdolności do pracy decydujące znaczenie ma zatem ocena prawna dokonana w oparciu o okoliczności natury medycznej i okoliczności innej natury, w tym między innymi poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2009 r., II UK 106/09, LEX nr 558589).

Skarżący nie zdołał wykazać, aby w rozpoznawanej sprawie występowała oczywista zasadność skargi w zakresie naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 13 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej w sposób kwalifikowany, a wywody skargi stanowią w istocie wyłącznie polemikę z ustaleniami biegłych w przedmiocie dokonanej przez nich interpretacji wyników badań i wpływu zdiagnozowanych w ich ramach schorzeń na zdolność skarżącego do pracy. W skardze brak stosownego wyводу wskazującego na oczywiste naruszenie powyższego przepisu.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej, skoro brak podstaw do uznania jej za oczywiście uzasadnioną. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.